

daarom, dat een nazaat van de geleerde vrouw, koning Ernst August, in een tijd, toen het rijke patriciershuis niet veilig bleek te zijn voor den vandalitischen aanslag der negentieneeuwsche slooperswoede, en het door geschiedenis en kunst zoo merkwaardige gebouw ten ondergang gedoemd scheen, in de bres sprong om dit gedenkteeken van Oud-Hannoveraansche renaissance-architectuur voor het nageslacht te bewaren. Zoo maakte hij het mogelijk, dat in de jaren 1891—1892 onder leiding van Prof. Dr. Haupt een gelukkige restauratie werd uitgevoerd, waarbij de rijkvergulde façade haar beschilderingen van 1652 weer herkreeg en inwendig ook alles werd teruggebracht in den stijl van de Leibnizsche dagen.

Meer nog, dan in den ionischen tempel met het gouden opschrift „Genio Leibnitii”, opgericht ter zijde van den Waterlooplatz, leeft de herinnering aan dezen universeelen geest voort in de door de „Kunstgewerbe Verein” met piëteit ingerichte woon- en sterfkamer, met haar wonderrijke gobelinversie-

ring uit de zeventiende eeuw. Men vindt er zijn leunstoel en zijn wereldglobe, men ziet er geleerde werken en onwillekeurig denkt men zich terug in de dagen, toen hier de wijsgeer peinsde over zijn ingewikkelde monadentheorie.

Ziet, vol stemming valt het morgenlicht er door de in lood gevatte ruitjes, van den erker, het werpt op den ouden tafel een goudglansenden baan en tipt hier en daar den leunstoel aan, waarin Leibniz den 14en November 1716 stierf.... belichttovert ook de gobelintafreelen vol statig Herrenhauser hofleven, die hier op last van de edele pretendentes der Engelsche kroon als een treffende hulde voor den beminden geleerde opgehangen zijn en zoo wordt het u overal en overal verteld hoe er door de eeuwen heen een hechte band bestaan heeft tusschen deze woning en het Herrenhauser lustoord, zijn grootste innigheid bereikend in de roemruchte dagen van keurvorstin Sophie en haar grooten levensvriend Gottfried Wilhelm Leibniz.

Arnhem, 16 September 1914.

DE TEMPEL TER EERE VAN LEIBNIZ OPGERICHT
TER ZIJDE VAN DE WATERLOOPLATZ TE HANNOVER.